

Suomen kielen oppimista ja mukavia kohtaamisia

Suomen Pakolaisavun Puhutaan-ryhmissä vapaaehtoiset auttavat maahanmuuttaneita oppimaan suomea. Eläkkeellä olevat vapaaehtoiset kertovat, että ryhmissä kerrotaan myös hauskoja juttuja ja opitaan eri kulttuurien tavoista. Jokainen voi tukea maahanmuuttaneiden kotoutumista puhumalla heidän kanssaan suomea.

Ikunasta avautuu näkyvä hämärtyvään talvi-iltaan ja kauppojen valoihin. Vuosaaren kirjaston kokoushuoneessa on keskittynyt tunnelma: suomen kielen Puhutaan-ryhmä on paikalla.

Vapaaehtoinen Puhutaan-ohjaaja **Hannele Fuhrmann** kirjoittaa sijaintia kuvaavia sanoja taululle.

– Missä on lunta? Fuhrmann kysyy.

– Maassa, ulkona, hänelle vastataan.

Paikalla on yksitoista suomea harjoittelevaa maahanmuuttanutta ja muutama suomalaisen vapaaehtoinen.

– Oikein. Voi sanoa myös, että lunta on joka paikassa, Fuhrmann toteaa.

Seuraavaksi jakaudutaan pienempiin ryhmiin, katsotaan karttaa ja harjoitellaan reittien kuvaamista ja neuvontaa. Vilkas puheensorina täyttää huoneen.

– Minä menin S-markettiin. Kävelin kaksi korttelia, yksi osallistujista kuvailee.

Ryhmän osallistujat ovat kotoisin monelta mantereelta. Puhutaan-toiminta sopii maahanmuuttaneille, jotka osaavat jo jonkin verran suomea. Toimintaa suunnitellaan osallistujien toiveiden ja tarpeiden pohjalta. Keskustelut, harjoitukset ja pelit vahvistavat erityisesti puhutun suomen taitoa.

Kiinnostavia kohtaamisia ja yhdessä oppimista

Vuosaaren Puhutaan-ryhmän vapaaehtoisista kolme on eläkeläisiä. Yksi heistä on **Sisse Grönn**, joka kertoo nähneensä kirjaston aulassa Puhutaan-ryhmän ilmoituksen. Hänellä on aiempaa kokemusta vapaaehtoistyöstä lukumummina lähikoulussa. Grönn kuvailee itseään apulaisvapaaehtoiseksi, sillä hän ei ikänsä puolesta suunnittele ryhmäkertoja,

mutta on mukana niiden toteutuksessa.

– Olen mukana kykyjeni mukaan ja aina kun mahdollista. Me olemme kaikki täällä vapaaehtoisesti, ohjaajat ja osallistujat.

Algerialainen **Hamza Akab** opiskelee suomea kursilla ja on päiväkodissa työharjoittelussa. Hän on kolmatta kertaa mukana Vuosaaren Puhutaan-ryhmässä.

– Tykkään ryhmästä, koska siinä on paljon opiskelijoita.

Me kaikki opimme ja yritämme puhua suomea. Opettajat ovat hyviä. Yritän oppia joka päivä. Olen sanonut kaverille, että hänenkin pitäisi tulla ryhmään. Hän sanoi ensin tulevansa, mutta tänään hän kertoi olevansa väsynyt. Sanoin, että tämä on tosi hyvä ryhmä oppia suomea.

Eläkkeellä oleva Fuhrmann on toiminut Puhutaan-vapaaehtoisena syksystä 2022 lähtien.

– Tämä on älyttömän kivaa ja virkistävää toimintaa.

Tutustuu mukaviin ihmisiin, kuuluu hauskoja juttuja, oppii eri kulttuurien tavoista. Osallistujat vaihtelevat, mutta aina on joku kantaporukka, jota näkee enemmän. Lähtömäiden kirjo on ollut valtava.

Fuhrmannin mielestä Puhutaan-toimintaa tarvitaan, koska maahanmuuttaneilla ei ole tarpeeksi tilaisuuksia puhua Suomea. Olisi kuitenkin parempi, jos he voisivat vahvistaa kielitaitoa osana arkeaan.

– Toivon, että suomalaiset juttelisivat maahanmuuttajille suomen kielellä. Voisi jutella naapurin kanssa tai vaikka kauppajonossa, aina kun on tilaisuus.

Eläkeläisenä vapaaehtoisuran huipulla

Suomen Pakolaisavulla on yli 120 aktiivista vapaaehtoista ja erilaisia vapaaehtoistehtäviä. Suomiluotoit tarjoavat kotoutujille räätälöityä tukea esimerkiksi asioinnissa tai harrastuksen aloittamisessa. Työelämämentorit neuvovat maahanmuuttaneita työhaussa. Globaalikasvattajat kertovat kansainvälisestä pakkomuutosta koululuokille. Vapaaehtoisten ohjaamista Puhutaan-ryhmistä neljä toimii pääkaupunkiseudulla ja yksi verkossa. Viime vuonna ryhmätapaamisiin osallistui 433 maahanmuuttanutta.

Vantaan Tikkurilan Puhutaan-ryhmä on juuri aloittanut toimintansa, ja **Lea Taivalsaari** on yksi sen vapaaehtoisista ohjaajista. Taivalsaari on tehnyt vapaaehtoistyötä maahanmuuttaneiden parissa vuodesta 2015 lähtien. Silloin hän oli jäänyt hiljattain eläkkeelle ja pian sen jälkeen leskeksi. Hänen kulmilleen Vuosaaren perustettiin vastaanottokeskus turvapaikanhakijoille, joita tuli Suomeen vuonna 2015 poikkeuksellisen paljon. Kun aikuiset turvapaikanhakijat opiskelivat Suomea, Taivalsaari leikitti lapsia Punaisen Ristin vapaaehtoisena ja opetti heille kieltä siinä sivussa.

Loppuvuonna 2023 Taivalsaari ilmoittautui Pakolaisavun vapaaehtoisokoulutukseen. Hän halusi tehdä arvonsa mukaista toimintaa ja tavata kaikenikäisiä ihmisiä. Taivalsaaren mukaan Puhutaan-tehtävä tuntui hänen kokoiseltaan, eikä siinä tarvinnut olla kulttuuriltaan nuorempi kuin onkaan.

– On kiva, että pärjään boomerina Tikkurilan ryhmässä. Meissä eläkeläisissä on enemmän potentiaalia kuin poliitikot ja toimittajat haluavat ymmärtää. On kokemusta, koulutusta ja näkemyksellisyttä vaikka mihin. Eikä vähiten vapaaehtoistyön kentällä. Etsivä löytää tehtävän, minä

kin löysin. Taidan olla vapaaehtoistyössä urani huipulla, Taivalsaari pohtii.

”Parempi sytyttää kynttilä kuin kirota pimeyttä”

Ensimmäinen kerta Puhutaan-vapaaehtoisena oli Taivalsaarelle hyppy tuntemattomaan. Hän arvelee, että uudessa ryhmässä kaikkia jännitti hyvällä tavalla. Maahanmuuttaneiden korkea motivaatio oppia kieltä teki Taivalsaaren vaikutuksen. Moni sanoi rakastavansa Suomea ja osalla oli jo vaikuttava kielitaito.

– Porukan sinnikäs yrittäminen ja toistensa tsemppaaminen puhuttelee minua. Opiskelijat ovat ystävällistä joukkoa. He tekevät myös kysymyksiä, eivät ota kaikkea annettuna. Se ilahduttaa.

Kerran Taivalsaaren teki vaikutuksen nuori nainen, joka ilmaisi vaikean, filosofisen ajatuksen ystävyydestä suomeksi. Toinen kiinnostava kokemus liittyi keskusteluun talvesta.

– Nuori herrahenkilö piirsi paperille jäätä ja siihen reiän. Hän kertoi, kuinka monta sekuntia pystyi siellä olemaan. Me vapaaehtoiset opetimme uuden sanan eli avannon ja kerroimme, että aina pitää olla kaveri mukana avantouinnissa. Siinä opittiin sekä kieltä

että terveystietoa. Nyt kuuluu asiaan kysyä tältä mieheltä, kuinka monta sekuntia viimeksi jaksot olla hyytävissä vedessä.

Taivalsaari kertoo, että hänen taustansa on ohjannut häntä vapaaehtoistyön pariin, niin äidin evakkotien muistot kuin Taivalsaaren oman työuran kokemukset. Hän työskenteli vuosia kirkkohallituksen diakonian ja yhteiskuntatyön osastolla.

– Siellä sisäistyi se, kuinka tärkeää on, ettei tehdä asioita ihmisen puolesta – ylhäältä ylimielisesti tarkkaillen – vaan kuljetaan rinnalla, tarjotaan tietoa ja tukea. Edesmennyt ystäväni oli kirkon ensimmäinen pakolaistyön sihteeri. Hänen kannustuksensa vapaaehtoistyöhön maahanmuuttajien verkostoissa oli minulle korvaamatonta.

Taivalsaarta askarruttaa yhteiskunnallisen keskustelun kärjistyminen. Hän toivoo, että ihmisillä olisi halua kuunnella ja ymmärtää erilaisia Suomeen muuttavia ihmisiä, jotka tuovat maahan luovuutta ja tekevät töitä, joihin suomalaisten kädet eivät riitä.

– Tahdon raivata tilaa muualta tulijoille. Vaikka etanan askelen kerrallaan. Yksi mottoni on: parempi sytyttää kynttilä kuin kirota pimeyttä. Se on kyllä monesti hirveän vaikeaa.

VINKEJÄ SINULLE, JOKA HALUAT AUTTAA MAAHANMUUTTANEITA KOTOUTUMAAN

- Jos kohtaat maahanmuuttaneita, puhu heidän kanssaan suomea. He kertovat kyllä, jos eivät ymmärrä.
- Keskustelu voi alkaa vaikka säästä tai muista arkisista asioista. Ehkä löydätte jotain, mikä yhdistää teitä.
- Kun kohtaat ihmisiä, joille suomi on uusi kieli, yritä puhua selkeästi ja käyttää helppoja sanoja.
- Vältä oletuksia ulkonäön perusteella. Tutustu ihmiseen ja kuuntele, mitä hänellä on sanottavana.
- Kiinnostaisiko sinua vapaaehtoistehtävä maahanmuuttaneiden parissa? Voit etsiä tietoa lähelläsi toimivista järjestöistä. Tietoa Pakolaisavun vapaaehtoistyöstä löydät järjestön verkkosivuilta: pakolaisapu.fi/vapaaehtoistyö

Teksti ja kuvat: Kaisa Honkala, Suomen Pakolaisapu

Suomen Pakolaisapu ry

Suomen Pakolaisapu ry on Suomen suurin pakkomuuttoon liittyviin kysymyksiin erikoistunut asiantuntijajärjestö. Pakolaisapu auttaa ihmisiä toipumaan konflikteista ja kotoutumaan uusiin yhteiskuntiin Suomen lisäksi Etiopiassa, Myanmarissa ja Ugandassa.

Pakolaisavun kotimaan toiminta painottuu paenneiden ja maahanmuuttaneiden selviytymis- ja sopeutumiskyvyn tukemiseen ja työllisyyden edistämiseen sekä hyvien väestösuhteiden vahvistamiseen.

Lue lisää:
pakolaisapu.fi

Hamza Akabin (vasemmallä) mielestä suomen oppiminen ei ole vaikeaa, koska hän pitää opiskelusta. Kuva: Kaisa Honkala.